



ראה (78)

הפירות בעולם הזה והקרן לעולם הבא

רְאֵה אֲנֹכִי נִתֵּן לַפְּנִיָּקִים הַיּוֹם בְּרִכָּה וּקְלָלָה (יא, כז)

רק מכח הכרה זו, יכול האדם לזכות לקרבת אלוקים, כמאמר הכתוב: קרוב ה' לנשברי לב.

ספר "טללי אורות" בשם "ליקוטי יהודה"

הגמל והחזיר, רמז לערבים ולנוצרים

אֵת הַגָּמֶל... פִּי מַעְלָה גְרָה וּפְרָסָה לֹא הִפְרִיסוּ טְמָאִים הֵם לָקֶם. וְאֵת הַחֲזִיר פִּי מִפְרִיס פְּרָסָה הוּא וְלֹא גְרָה טְמָא הוּא לָקֶם (יד, ז-ח)

יש לפרש בדרך מליצה: שתי אומות גדולות ישנן בעולם, הערבים והנוצרים. הערבים, הבעל חי שלהם הוא הגמל, הם רוכבים עליו ואוכלים את בשרו. הנוצרים, הבעל חי שלהם הוא החזיר, הוא המאכל האהוב עליהם. הגמל, מעלה גרה אך לא מפריס פרסה, החזיר מפריס פרסה אך לא מעלה גרה, הדבר נרמז על תכונותן של האומות שלהם: הערבים "מעלה גרה" הם חיים ומתרפקים על העבר, ממחזרים אותו, אבל הם לא "מפריסים פרסה" הם דורכים במקום, לא מתקדמים על העתיד. מרבים לדרוש באבותיהם ובאבות אבותיהם, אך לא לומדים מן העבר על העתיד. הנוצרים בדיוק להיפך, הם לא "מעלה גרה", הם שמים את העבר מאחוריהם. מבחינתם לא חשוב מה היה, אלא מה יהיה, הם "מפריסים פרסה", קדימה, אל העתיד. מה אכפת להם מי היו אבותיהם ואבות אבותיהם, העיקר זה אני.

עבר בלי עתיד, בלי המשך, אין לו ערך, אך גם הווה המנותק מן העבר אין לו ערך, רמז לדבר: מי שהוא מעלה גרה אך לא מפריס פרסה, וכן מי שהוא מפריס פרסה אך לא מעלה גרה, שניהם טמאים. לעומתם עם ישראל הם "כשרים", יש בהם את שני הסימנים גם יחד. מצד אחד הם "מעלה גרה", ומתיחסים בכבוד ראש על עברם, אל אבותיהם ואבות אבותיהם, ומצד שני הם "מפריסים פרסה", ממשיכים את העבר קדימה אל העתיד. זה השילוב הנכון אשר מבטיח את קיום והמשך הדורות.

יחי ראובן

עֵשָׂר תְּעַשֹּׂר (יד, כב)

ובמדרש (תנחומא י"א) מביא הפסוק "ושמחת בכל טוב" (כו, יא) ודורש: אין טוב אלא תורה. לפיכך הזהיר משה "עֵשָׂר תְּעַשֹּׂר". וצריך להבין את הקשר בין העניינים? והנה על הפסוק "אורך ימים בימינה, בשמאלה עושר וכבוד" (משלי ג, טז), פירשו המפרשים: אם ילמד האדם תורה לשמה (בימינה), יהיה לו "אורך ימים", ואם ילמד

אפשר לפרש את הפסוק כולו לטובה ולברכה בדרך רמז: "רְאֵה אֲנֹכִי נִתֵּן לַפְּנִיָּקִים הַיּוֹם בְּרִכָּה", דהיינו אדם שהולך בדרך התורה והמצוות, הרי שכבר היום, בעולם הזה יקבל שכרו ויתברך במעשה ידיו, אלא שהשכר שיקבל בעולם הזה הוא רק בבחינת הפירות של מעשיו, כי הקרן שמורה לו לעולם הבא, וכמאמרם ז"ל: אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. וזה נרמז בתיבת "וקללה", אשר היא ראשי תיבות: והקרן קיימת לו לעולם הבא. ונמצא שכל הפסוק מתפרש לטובה ולברכה.

"משוש תבל" מאת הרב עובדיה יוסף זצ"ל

פִּי לֹא בָאתֶם עַד עֵתָה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנְּחֻלָּה (יב, ט)

כתב תלמיד רבינו בביאורו על הר"ף (ברכות ג): היוצא מבית הכנסת אל יפסע פסיעה גסה. הטעם מפני שנראה כמו שיוצא מן הטורח על המנוחה, והוא הפך, שבית הכנסת היא בית התפילה הוא מקום המנוחה ויש לו לשמוח בשיבתו בה, וכן אמרו חז"ל (מגילה י): "פִּי לֹא בָאתֶם עַד עֵתָה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנְּחֻלָּה", מנוחה זו שילה ונחלה זה ירושלים, הנה שהמקומות שהיו מקריבין בהם הקרבנות ומתפללין בהם מנוחה ונחלה. כתב החרדים (פ' סו סוף אות א) כשם שצריך להתחזק לקבוע מקום דירתו בארץ ישראל, כך למעלה מזה צריך לקבוע רוב יומו ולילו בבית הכנסת ובבית המדרש. ויראה לו מרגוע ומנוחה ושמחה, כמו שאמרו חכמים: בתי כנסיות ובתי מדרשות פרדס הצדיקים ומאסר הרשעים.

ספר "להתעון באהבתך"

אֲחֵרֵי ה' אֱלוֹקֵיכֶם תִּלְכוּ (יג, ה)

שאל פעם החפץ חיים את האדמו"ר מגור, מדוע נקטה התורה לשון "אֲחֵרֵי ה' אֱלוֹקֵיכֶם תִּלְכוּ", הרי לשון "אֲחֵרֵי" עניינו ריחוק. כמו למשל בפרשתנו בפסוק "אחרי דרך מבוא השמש" (יא, ל), פירש רש"י: כל מקום שנאמר אחרי, מופלג הוא. כיצד אם כן נצטוונו "אֲחֵרֵי ה' אֱלוֹקֵיכֶם תִּלְכוּ", להיות רחוק ומופלג מהקב"ה, והרי אדרבא, כל אדם מישראל צריך להתקרב יותר ויותר אל השי"ת. השיב לו האדמו"ר: ככל שמכיר האדם בגדולתו יתברך ובשפלות ערך עצמו, כך מחזיק הוא עצמו רחוק ומופלג מהשי"ת.

הצדקה, יש לכסות ולהסתיר את מעשה הנתינה, לא לפרסמו. רק כך תשרה בו הברכה.

ומתוך האור בשם "ילקוט הגרשוני"

הלכה: שאלה: האם מותר להניח טישו בתוך התהלים שיקנח דמעותיו. **תשובה:** עייין מג"א (סימן קנד סקי"ד) בשם ספר חסידים, דלא יניח קונטרסים בתוך הספר, והובא במשנ"ב (שם סקל"א). וכתב בשו"ת תורה לשמה (סימן שו), דפשיטא דאסור להצניע נייר וכיוצא תוך ספרי הקודש, הן שהם בכ"י הן שהם בדפוס, הן בסידורים של תפלה הן בספרי משנה וגמרא והלכות ושאר כת"י, שכולם יש בהם קדושה ואסור להשתמש בהם לצרכו משום בזיון. וגם נייר חלק שרוצה לכתוב בו דברי תורה יש להחמיר שלא להצניעו בתוך ספרי הקודש, דיש לחוש פן אח"כ לא ירצה לכתוב ד"ת בנייר זה ויעשהו לצרכו לכתוב בו דברי חול, ונמצא שנשתמש בספרי הקודש לצורך חול, עיי"ש דמיייתי ראייה לזה מגמרא (שבת כב:). וכן העלה גם בשו"ת מהרש"ג (ח"ב סימן עג, ב), דאפילו בספרים שלנו הנדפסים אין ראוי לקבוע ולייחד כתבי קודש שיהיו כמו בסיס לדברי חול, דזה הוי כמו בזיון לכתבי הקודש, ולכן אין להניח בספר אגרת של חול או נייר בעלמא, ורק בהניח דרך עראי ומקרה יש ללמד זכות, ובעל נפש המדקדק במעשיו צריך להיזהר בכל ענין, עיי"ש. ומ"מ אפשר דבשעת התפלה עצמה יש להקל, כיון שהוא לצורך תפילתו, וא"כ דמי למה שכתב המג"א (סימן קנד) המובא לעיל (בסימן קלה), דאם עושה לצורך הלימוד ולא לצורך שמירת החפץ מותר. וי"ל דהכי נמי, כיון שמקל על האדם להתפלל מותר, וי"ל ע' בזה.

פתגם: אין העין רואה כשהלב עיוור ספר "שמחלה"

חקירה: שבת: חיוב כל רגע ורגע, או חיוב אחד מתחילת השבת על כולה (קובץ שיעורים ביצה יז, מפענח צפונות ה- יד) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לא לחינם: רבי אחד אמר פעם: עירי מצטיינת במעלה אחת: אין בה שנאת חינם. הכיצד? הקשו כנגדו, והרי עיינו הרואות כמה שנאה וכמה ריב ומדנים יש בעיר? הוא אשר אמרתי, הסביר הרב, עירי אין בה שנאת חינם, לפי שכל השנאה שיש בה היא לשם מומן.

ספר חד "וחלק" ח' ד

שבת שלום!

מזל טוב ליום הולדת של בתי אביגיל בת מלכה

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, ג'ילברט יפה בת מרים. לזיווג טוב לשלמה בן אסתר. לעילוי נשמת של גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מכה, עמנואל בן אברהם, דניאל בן לחל.

שלא לשמה (בשמאלה), יהיה לו "עושר וכבוד". והקשה המהרש"א: כאשר ילמד האדם תורה לשמה הרי לא יהיה לו "עושר וכבוד", וא"כ כיצד יתקיים בו "אורך ימים" הלא כבר אמרו חז"ל שעני חשוב כמת?

ולכן המהרש"א ביאר פסוק זה כך: אם ילמד תורה לשמה, יהיה לו גם "אורך ימים", וגם "עושר וכבוד", ואם ילמד שלא לשמה, יהיה לו רק עושר וכבוד. וידוע דרשות חז"ל על הפסוק "עושר תעשר", עושר בשביל שתתעשר. וכן הם דברי המדרש: "ושמחת בכל הטוב", אין טוב אלא תורה, וכאשר ילמד האדם תורה לשמה הוא יתעשר ע"י כך, כדברי המהרש"א, ואם כך, אילו לא היו ישראל מצווים על מצות מעשר, לא ירצה אותו יהודי לתת מעשר בכדי להתעשר, הואיל וכבר עשיר הוא. ולפיכך הזהיר הוא: "עֲשֹׂר תְעַשֵּׂר".

רבי יהונתן אייבשיץ

וְרָעָה עֵינֶךָ בְּאֶחֶיךָ הָאֲבִיּוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ (טו, ט)

יש אנשים שכשהם נתבעים לדבר צדקה טוענים: אח אביון יש לי, קרוב עני יש לי, ואיני יכול ליתן צדקה לאחרים. יש לדעת שאותו אדם, קמצן הוא מטבעו ואינו נותן אפילו לאחיו האביון. אם "וְרָעָה עֵינֶךָ", ומסרב אתה ליתן צדקה באמתלה של "בְּאֶחֶיךָ הָאֲבִיּוֹן", סימן הוא כי "וְלֹא תִתֵּן לוֹ", שאינך נותן גם לו, לאחייך. אם אפשר לתת לקרובים, אפשר לתת גם לזרים.

מענה של תורה מפני השמועה

אין זריעה אלא צדקה

נתן תתן לו (טו, י)

דברי חז"ל מצינו, שנתנת צדקה נקראת זריעה: אין זריעה אלא צדקה שנאמר: "זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד" (ב"ק יז.). הצדקה דומה לזריעה בג' דברים:

א) אדם הבא לזרוע, יעשה זה בקרקע טובה שבכוחה להצמיח, לא במדבר. וכך צריך נותן צדקה לחפש עני הגון, ולא כמו שאמר ירמיה לפני הקב"ה: רבונו של עולם, אפילו בשעה שעושין צדקה, הכשילם בבני אדם שאינן מהוגנים, כדי שלא יקבלו שכר (שם טז:). ב) הזרוע יודע שהזרע ירקב ורק אחרי שירקב יתחיל לצמוח, אבל כשהוא הוא יצמח יתן פירות פי כמה וכמה. כך בעת נתינת כספי הצדקה צריך שיהיה לאדם בטחון בהקב"ה שאמנם כסף זה כעת 'נקרב' לכאורה ושוב לא יראהו בחזרה, אך הקב"ה יזכהו בפרות היוצאים מנתינת זו בכפלי כפליים. ג) לפני הזריעה יש לחרוש את האדמה, להטמין בתוכה הזרעים ולכסותם. ואם לא יכסם, כראוי, יאכלום העופות, וכך הוא בנתינת

